

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii de Guvern
cu privire la aprobarea Programului național „Acces la cultură”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului național „Acces la cultură” a fost elaborat de Ministerul Culturii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului Actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului național „Acces la cultură” este elaborat în temeiul art.6 din Legea culturii nr.413/1999.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.
Programul național „Acces la cultură” este elaborat de Ministerul Culturii, creat pentru a susține accesul larg al cetățenilor la cultură și pentru a contribui la implementarea politicilor guvernamentale în domeniul cultural. Programul are drept scop promovarea și susținerea diversității culturale, participarea activă a cetățenilor la viața culturală a țării și integrarea valorilor culturale naționale în contextul european. Necesitatea instituirii Programului național „Acces la cultură” este determinată de solicitările parvenite din partea reprezentanților mediului cultural din teritoriu, precum și urmare a vizitelor de lucru în teritoriu ale reprezentanților administrației publice centrale. Aceste vizite au evidențiat atât importanța consolidării legăturilor între autoritățile centrale și cetățeni, cât și interesul crescut al acestora față de soluționarea operativă a problemelor culturale existente în comunități. Programul Național „Acces la cultură” va include măsuri pentru susținerea proiectelor și evenimentelor culturale, mobilitatea artiștilor și promovarea schimburilor culturale, dezvoltarea dialogului în domeniul cultural și accesul publicului din mediul rural sau din zonele defavorizate la evenimente culturale de calitate. În același timp, programul este elaborat în vederea implementării politicilor Guvernului pentru anul 2025, a priorităților pe termen mediu și lung, așa precum <i>Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”(Obiectivul general 4), Planul național de dezvoltare pentru anii 2025-2027 (Obiectivul general 4), etc.</i> menit să unească eforturile în vederea apropierii accelerate de obiectivul comun și ireversibil al țării - <i>integrarea europeană și să contribuie la promovarea valorilor europene prin activități culturale și educaționale organizate și desfășurate la nivel local.</i> Programul include 4 domenii prioritare și componente de implementare, după cum urmează: <u>Componenta I</u> – <i>consolidarea rolului instituțiilor de cultură ca porți și transmițători de opere culturale, competențe și valori europene;</i> <u>Componenta II</u> – <i>mobilitatea artiștilor și profesioniștilor din domeniul culturii;</i> <u>Componenta III</u> – <i>sporirea participării culturale în comunitățile locale;</i> <u>Componenta IV</u> – <i>dezvoltarea și promovarea inițiativelor de susținere a memoriei locale.</i> Prin susținerea și implementarea inițiativelor supra menționate, se va încuraja participarea cetățenilor la viața culturală, iar comunitățile vor deveni mai coezive, cu un grad mai mare de implicare și responsabilitate față de patrimoniul cultural local și național. În plus, inițiativele axate pe valorificarea patrimoniului material și imaterial vor

contribui nu doar la protejarea obiceiurilor și tradițiilor locale, ci și la promovarea acestora pe plan național și internațional, contribuind astfel la dezvoltarea turismului cultural și la îmbogățirea identității culturale a Republicii Moldova.

Astfel că, prin prezentul program, Ministerul Culturii își propune să contribuie la dezvoltarea culturală locală, consolidarea rolului instituțiilor culturale din mediul rural (*biblioteci, muzee, case de cultură, formații artistice*) și crearea de parteneriate între diverse instituții culturale și comunități locale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul național „Acces la cultură” este structurat în 10 Capitole și 53 puncte.

Programul stabilește scopul, obiectivele, domeniile prioritare și componentele eligibile pentru aplicare, mecanismul de finanțare și procesul de implementare, raportare, monitorizare și evaluare a inițiativelor de susținere a accesului la cultură.

Ministerul Culturii își propune lansarea activităților culturale în luna aprilie a anului curent, fapt ce impune necesitatea inițierii prompte a procesului de elaborare a Calendarului activităților culturale pentru implementarea Programului și respectiv colectarea propunerilor de la instituțiile interesate (Autorități publice locale, Case de cultură, Biblioteci, etc).

În acest sens, în proiectul de Hotărâre se propune ca data intrării în vigoare a Hotărârii de Guvern, să fie data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Programul național „Acces la cultură”, va avea impact pozitiv asupra sectorului public, or, instituțiile publice/ bugetare în raport cu care Ministerul Culturii exercită funcția de fondator vor asigura organizarea activităților culturale în localitățile selectate conform Calendarului aprobat de Ministerul Culturii, contribuind astfel la realizarea misiunii acestora. Totodată, autoritățile publice locale vor avea posibilitatea să sprijine inițiativele culturale organizate pe teritoriul acestora, contribuind astfel la creșterea gradului de integrare socială a localnicilor și la stimularea mobilității artistice, facilitând schimbul de idei și experiențe între artiști și comunitate.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea Programului național „Acces la cultură” se va face în limita alocațiilor prevăzute anual în bugetul Ministerului Culturii, la programul 8502.

Pentru anul 2025 au fost alocate mijloace financiare în sumă de 50 mln. lei pentru realizarea prevederilor Programului supra menționat și buna organizare a acestuia.

Mijloacele financiare aprobate la subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii”, vor fi repartizate, prin Ordinul Ministrului Culturii, pentru instituțiile implementatoare finanțate de la acest subprogram (Teatrele, Instituția Publică Centrul de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial, Biblioteca Națională a Moldovei, etc), în total 23 de Instituții.

Pentru instituțiile finanțate de la celelalte Subprograme (precum: 8503 „Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național”, 8504 „Susținerea culturii scrise”, 6602 „Dezvoltarea turismului”) mijloacele financiare vor fi alocate doar după redistribuirea mijloacelor necesare de la subprogramul 8502 la celelalte subprograme (8503, 8504 6602, etc) în baza Legii cu privire la modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2025 (prin rectificat).

4.3. Impactul asupra sectorului privat
Programul național „Acces la cultură” va avea impact pozitiv asupra sectorului privat, or, în organizarea activităților culturale în localități, vor contribui și producătorii locali/ prestatorii de servicii locale (precum prestarea serviciilor de transport, cazare, alimentare sau închirierea recuzitei artistice, echipamentelor tehnice etc).
4.4. Impactul social
Obiectivul general al Programului național „Acces la cultură” este asigurarea accesului la cultură, creșterea coeziunii sociale și fortificarea identității și rezilienței naționale, menite să protejeze și să valorifice patrimoniul cultural material și imaterial. Astfel, prin stimularea creației artistice și promovarea diversității culturale, programul va sprijini dezvoltarea unor comunități locale mai dinamice și mai incluzive, contribuind la consolidarea identității culturale locale.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
La implementarea Programului se va ține cont de principiul echității sociale și principiul egalității în accesul la serviciile culturale ale beneficiarilor. În acest sens, pe de o parte, toți cetățenii vor avea acces la activitățile culturale din Calendarul activităților culturale, indiferent de domiciliul acestora, iar pe de altă parte organizatorii activităților culturale pot fi orice persoană fizică care corespunde condițiilor de eligibilitate prevăzute la punctul 33 din Program.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul privind inițierea procedurii de elaborare a proiectului de Hotărâre de Guvern a fost plasat pe pagina web a ministerului (www.mc.gov.md), secțiunea – Transparența decizională și pe site-ul particip.gov.md (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13976). Proiectul urmează a fi transmis spre avizare Ministerului Finanțelor, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Cancelaria de Stat și Congresul Autorităților Locale din Moldova, Unitatea Teritorial Autonomă „Găgăuzia”.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul urmează a fi supus expertizei juridice la Ministerul Justiției și expertizei anticorupție la Centrul Național Anticorupție.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Nu este aplicabil.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ sunt necesare următoarele măsuri:

1. Elaborarea unui Ghid, care va conține un model de formular de aplicare și procedura de înaintare a propunerilor în adresa Ministerului Culturii;
2. Instituirea, prin Ordinul ministrului culturii, a Consiliului coordonator al Programului;
3. Elaborarea, avizarea și aprobarea Calendarului activităților culturale reieșind din obiectivele specifice ale Programului, domeniile de finanțare și componentele eligibile pentru finanțare;
4. Implementarea activităților culturale de către Instituțiile implementatoare, conform termenelor și plafoanelor bugetare aprobate în Calendar;
5. Elaborarea, de către Instituțiile implementatoare, a rapoartelor privind implementarea Programului;
6. Consolidarea, de către Secretariatul Consiliului coordonator, a rapoartelor prezentate de Instituțiile implementatoare și prezentarea Guvernului a Raportului de implementare a Programului național „Acces la cultură”, aprobat de ministrul culturii.

Ministrul Culturii

Sergiu PRODAN